

VII — IX 1973

II. 1. Wystawa Cepelii na targach krakowskich.

Imprezy folklorystyczne i regionalne

1—8 VII — odbyły się w Krakowie I Ogólnopolskie Targi Sztuki Ludowej. Inicjatorem tej wielkiej imprezy był literat krakowski i poseł na sejm Tadeusz Hołuj, a przygotował ją pod patronatem MKiS komitet organizacyjny pod przewodnictwem dyrektora Muzeum Etnograficznego w Krakowie Edwarda Waligóry. Targi miały na celu zorientowanie zarówno w aktualnym stanie sztuki ludowej, jak w jej możliwościach handlowych, a ich program obejmował wielki kiermasz sztuki ludowej, pokaz mody inspirowanej folklorem, występy ludowych zespołów pieśni i tańca, pokazy filmów o tematyce regionalnej oraz wystawy towarzyszące.

I tak w pawilonie BWA otwarta została wystawa sztuki ludowej zorganizowana przez Cepelię, w Muzeum Etnograficznym — wystawa kafli malowanych, od najstarszych, z warsztatu Jana Oksitowicza, poprzez późniejsze (2. poł. XIX w.) z pracowni Teofila Michalskiego — do współczesnych z warsztatu Leona Necla z Kartuz i Ludwika Startka z Łązka Ordynackiego, pow. Janów Lubelski. W Stowarzyszeniu Historyków Sztuki czynną była wystawa „naiwnych”, zorganizowana przez Biuro Handlu Zagranicznego „Desa”, a w Pałacu Sztuki zaprezentowano rzemiosło artystyczne i pamiątkarstwo.

Kiermasz został zainaugurowany

wielkim widowiskiem „Wesele krakowskie” w wykonaniu „Krakowiaków” i występami zespołów góralskich.

Pierwsze dni Targów poświęcone były sztuce ogólnokrajowej. W dn. 2, 3 VII — odbywało się ogólnopolskie sympozjum naukowe na temat mecenatu państwa nad sztuką ludową. W sympozjum brali udział naukowcy i przedstawiciele wszystkich zainteresowanych instytucji uczestniczących w Targach.

Po prezentacji folkloru wszystkich regionów — od 5—8 VII zorganizowano dni poświęcone kolejno 4 regionom: ziemi sądeckiej, ziemi opolskiej, Śląska i Zagłębia oraz ziemi rzeszowskiej.

5 VII — w Dniu Ziemi Sądeckiej uczestniczyło ponad 300 reprezentantów tego terenu, występując z barwnym widowiskiem regionalnym oraz prezentując na kiermaszu swoje wyroby: starosądeckie kozuszki, haftowane pantofle, makatki, pierniki, zabawki, wyroby z wikliny i muszyńskie meble.

6 VII — w Dniu Ziemi Opolskiej odbył się „kiermasz opolski”, na którym przygrywała kapela „Filów” z Dańca. Po południu występowały: kapela góralska z Sidziny, „Bierowanie”, Zespół Pieśni i Tańca „Opole”, „Dziergowice”. Zaprezentowano „wodzenie niedźwiedzia”, „topienie Marzanny” oraz widowisko „Wesele śląskie”.

7 VII — w Dniu Katowic, Zagłębia i Beskidu Śląskiego na kier-

maszu śląskiej sztuki ludowej uczestniczyło, jak podaje prasa, tylko 10 artystów. Po południu odbyły się występy zespołów ludowych, m.in. żeńskiej kapeli wiejskiej z Grodźca, Zespołu Pieśni i Tańca ziemi cieszyńskiej, zespołów: „Koniaków”, z Lublińca, a w Muzeum Etnograficznym otwarto wystawę rzeźby w węglu, zorganizowaną przez Muzeum w Zabrze.

Impreza zakończyła się 8 VII Dniem Ziemi Rzeszowskiej, w czasie którego na kiermaszu sprzedawano wyroby ludowe tego regionu, odbyły się też występy Zespołów Pieśni i Tańca „Pustkowiacy”, „Stomil”, „Forest” i kapeli ludowej z Bobowej.

Imprezę zamknął galowy koncert zespołów pieśni i tańca.

Targi cieszyły się ogromną frekwencją i wywołały wielkie zainteresowanie. Wg doniesień prasowych, oferowane wyroby znalazły licznych nabywców także wśród kupców zagranicznych z Kanady, Czechosłowacji, NRF i Francji.

Wśród wyrazów zachwytu dla całej imprezy pojawiły się jednak w prasie głosy krytyczne. Zwracano uwagę na niedostateczne przygotowanie organizacyjne, na braki w masie towarowej i niewłaściwy jej asortyment. Zarzucano zbyt słabą selekcję oferowanych na Targach wyrobów, kwestionując łączenie sztuki ludowej z rzemiosłem i pamiątkarstwem, w którym nie udało ustrzec się od szmiry.

Targi ujawniły — zgodnie z zamierzeniem organizatorów — aktualny stan rzeczy w sztuce ludowej, który stał się podstawowym tematem dyskusji. Powszechnie zwracano uwagę na złe skutki komercjalizacji sztuki ludowej, na coraz wyraźniejszy brak autentyzmu i coraz niższy poziom rzemiosła. Można sądzić, że przygotowania następnych Targów, planowanych na rok przyszły, będą poprzedzone — jak to postulowano na sympozjum — fachową dyskusją, która pozwoli wyciągnąć właściwe wnioski z dotychczasowych doświadczeń.

*

5 VII — rozpoczęły się w Bukowinie Tatrzańskiej doroczne XII „Sabałowe Bajania”. Tradycyjną już imprezę zainaugurowała wielka „Parada zbójnicka”, w której udział wzięli także uczestnicy konkursu, barwnym korowodem przejeżdżając przez wieś.

Do konkursu zgłosili się gawędziarze i instrumentalści ze wszystkich powiatów woj. krakowskiego oraz wielu z woj. katowickiego i rzeszowskiego.

Jury pod przewodnictwem prof. dr Romana Reinfussa przyznało na

grody. W kategorii gawędziarzy ludowych nagrodę I otrzymali: Władysław Gondek z Białego Dunajca, Stanisław Chowaniec z Bukowiny Tatrzańskiej i Franciszek Jurkowski ze Szczawy, pow. Limanowa. Nagrody II — Stanisław Klimek z Zabrzeży i Stefania Tyrańska ze Skrzydłnej. W kategorii ogólnej konkursu gawędziarzy nagrodę I otrzymał Józef Pióń z Zakopanego, nagrodę II — Piotr Krzykański z Nowego Sącza. W kategorii młodzieżowej nagrodę I zdobyli: Miłka Wontarezyk z Lipnicy Małej na Orawie oraz Kazek Gracjas z żywieckiej wsi Krzyżówki. Wśród instrumentalistów nagrody I otrzymali: Jan Stoch z Zębu, Adam Doleżuchowicz z Zakopanego, Stanisław Trzebunia z Poronina i Jan Szewczyk z Laskowej Górnej. Nagrody II — Władysław Zawala z Kędzierzyny w Myślenickiem, Władysław Stefaniak z Leśnicy w Nowotarskiem, Bolesław Karpiel z Zakopanego, Marian Styczula-Maśniak z Zakopanego, Karol Byrtek z Pełwi Małej w Żywieckiem. W kategorii młodzieżowej — nagrodę „Dziennika Polskiego” zdobył Jasiek Karpiel z Zakopanego, a nagrodę „Gazety Krakowskiej” — Staszek Skupień z Suchego k. Poronina. Nagrodę specjalną Ośrodka TV w Krakowie otrzymał nestor podhalańskich gawędziarzy — Adam Pach z Zakopanego, a wśród instrumentalistów — Władysław Tatar z Zakopanego za kultywowanie starodawnego stylu gry na skrzypcach.

Na zakończenie imprezy odbył się koncert laureatów, w którym wystąpił gościnnie Wojciech Siemion.

5 VII — odbył się w Wiśle i Szczyrku jubileuszowy X Tydzień Kultury Beskidzkiej — wielka prezentacja góralskiego folkloru, organizowana pod honorowym protektorem członka Rady Państwa i przewodniczącego PWRN w Katowicach, gen. bryg. Jerzego Ziętka, oraz redakcji „Dziennika Zachodniego”. W tegorocznej imprezie występowało na estradach koncertowych 30 zespołów folklorystycznych, w tym 7 zagranicznych z CSR, Jugosławii i Francji. Z Polski wystąpili m.in. Zespół Pieśni i Tańca „Halka” z Lublińca, zespoły regionalne z Lipowca i Pszczyzny, znane zespoły ludowe: „Juhas” z Ujszów, „Gronie” z Żywca, „Białe Dunajce” i „Podegrodzie” z Nowosądeckiego, „Ondraszek” ze Szczyrku i in. W programie, oprócz pieśni i tańca, prezentowano też widowiska regionalne.

Imprezie towarzyszyły wystawy: w Szczyrku — wystawa Cepelii i wystawa rzemiosła artystycznego, zorganizowana przez Izbę Rzemieśniczą w Katowicach, oraz wystawa sztuki ludowej Beskidów. W Muzeum w Białym Bielsku-Białej pokonkursowa wystawa rzeźby ludowej, w Muzeum Beskidzkim w Wiśle — wystawa etnograficzna, a w Parku Zdrojowym — poplenerowa wystawa rzeźb Artura Ciencialy. W Bystrej otwarto Muzeum im. Juliana Fałata.

Równocześnie w Wiśle odbył się kiermasz sztuki ludowej, zorganizowany przez kierownictwo Muzeum Beskidzkiego. Udział w nim brali znani rzeźbiarze (m.in. S. Miechówka), malarze, koronkarki z Koniakowa oraz żywiecki piernikarz Zygmunt

Bielewicz. Kiermasz cieszył się wielkim powodzeniem, a wszystkie wyroby zostały w ciągu pierwszych dni wyprzedane.

Na zakończenie imprezy odbyły się tradycyjne góralskie dożynki, w których udział wzięli także przedstawiciele władz partyjnych i państwowych. Z okazji X jubileuszu owej beskidzkiej imprezy wydany został folder pt. „Beskidy—73”, do którego teksty opracowali: Robert Danel i Franciszek Zahradnik.

7 VII — w Dąbrowce Wlkp. odbyła się impreza zorganizowana dla uczczenia 50-lecia Zespołu Regionalnego oraz Koła Sportowego „Sokół”, działających na tym terenie. Po zwiedzeniu okolicznościowej wystawy w Izbie Regionalnej odbyła się uroczysta akademicka, na której zostały wygłoszone przemówienia na temat roli tradycji w kształtowaniu kultury wsi polskiej — dr Stanisława Błaszczyka i o historii Zespołu Pieśni i Tańca — Tomasza Spychały, kierownika zespołu. Po wygłoszeniu referatów odbyły się występy Zespołu Pieśni i Tańca z Dąbrowki, a w dniu następnym — kiermasz książek i sztuki ludowej oraz festyn z udziałem zespołów folklorystycznych z Dąbrowki, Krzepielowa, Brzeźnicy, Białkowa i Lipki.

Uroczystość zakończyła się wielką zabawą ludową.

8 VII — odbyła się pierwsza impreza z cyklu „Niedziela z twórcą ludowym”, zorganizowana z inicjatywy Muzeum w Żywcu. W owym pierwszym spotkaniu wystąpiła J. Wróblewa, bibulkarka z Pełwi Małej, demonstrując licznie zebranej publiczności swoje umiejętności.

13—15 VII — we Wdzydzach Kiszewskich odbył się tradycyjny „Jarmark Wdzydzki”, zorganizowany w skansenie przez Kaszubski Park Etnograficzny, gdański WDK i redakcję „Głosu Wybrzeża”, obchodzącą właśnie swoje 25-lecie.

Bogaty program obejmował pokazy: wędzenia ryb, wyrobu sieci, ciągnięcia niewodu i czółna, mielenie zboża, pieczenie chleba, plecionkarstwa, rzeźbienia i malowania na szkle oraz gry na instrumentach ludowych. Zademonstrowano też widowiska regionalne: „Wesele kaszubskie” i „Sobótki” w wykonaniu zespołu „Kaszuby” oraz obrazek ludowy „Wiecha”. Występowały zespoły ludowe: „Bazuny” z Leżna, „Kociewie” ze Starogardu Gdańskiego, zespoły z Karszma, Czerska i Bytowa, „Żuławy” z Nowego Stawu. Odbył się pokaz pn. „Folklor w modzie” i wielka zabawa ludowa z indywidualnymi występami instrumentalistów i przyśpiewkami przy ogniskach sztucznych.

„Jarmark” zgromadził tłumy turystów i mieszkańców okolicznych miast i wsi. Uczestnicy i prasa podkreślali ogromną sprawność organizacyjną przebiegu imprezy.

16 VI—18 VIII — w ramach „Solńskiego Lata” odbyły się w Solinie liczne imprezy regionalne i folklorystyczne, m.in. występy kapel ludowych i zespołów regionalnych w pro-

gramie pn. „Parada Regionów”. Odbył się też kiermasz wyrobów ludowych, któremu patronowały: Spółdzielnia Pracy Wikliniarsko-Koszykarskiej „Jedność” w Rudniku nad Sanem i Spółdzielnia Pracy „Przemysł Ludowy” w Leżajsku.

19—22 VII — odbywały się „Dni Borów Tucholskich”. Rozpoczęły się one uroczystą sesją Powiatowego i Wiejskiego Komitetu FJN oraz Rad Narodowych zorganizowaną z okazji Święta Odrodzenia w nowo otwartym PDK w Tucholi. Poza licznymi imprezami o charakterze rozrywkowo-sportowym w programie wiele miejsca poświęcono prezentacji dorobku kulturalnego regionu, jego walorów krajo- i turystycznych. W Tucholi otwarta została wystawa twórczości ludowej regionu i nowo odkrytych zabytków archeologicznych, a w dniu ostatnim odbyło się spotkanie z artystami ludowymi.

22 VII — w Goleniowie odbył się kiermasz sztuki ludowej i prac plastyków amatorów, zorganizowany przez szczeciński WDK.

4—19 VIII — odbywał się w Gdańsku „Jarmark Dominikański—73”, organizowany po raz drugi przez PMRN, Tow. Przyjaciół Gdańska i redakcję „Wieczoru Wybrzeża”. W imprezie udział wzięło ponad 40 przedsiębiorstw z całego kraju, w obrębie Starego Miasta uruchomiono ponad 50 stoisk. Przy ul. Mariackiej czynne były stragany z wyrobami artystów ludowych i rzemieślników. Sprzedawano tu rzeźby, wyroby ceramiczne, wyroby z wikliny, bursztynu, kubki i antałki, wycinanki, palmy i pisanki. W programie koncertowym występowały regionalne zespoły pieśni i tańca „Kaszuby”, „Kociewie”, „Żuławy” i in.

5—12 VIII — odbywały się w Pucku „Dni Darów Morza”, zorganizowane pod patronatem „Głosu Wybrzeża”. Otwarcia dokonał przewodniczący PMRN w Pucku, Cezary Nawrot, który w obecności licznie zebranych mieszkańców miasta i regionu przekazał symboliczny klucz od bram miasta i łańcuch burmistrza najstarszemu z rybaków. W czasie trwania imprezy odbywał się jarmark, kiermasz wyrobów ludowych, pokazy sztuki ludowej i tradycyjnego rzemiosła, występy zespołów ludowych oraz liczne konkursy, m.in. konkurs na najlepsze wykonanie piosenki kaszubskiej. Największą atrakcją programu było widowisko obrzędowe pt. „Ścinanie kani”, zaprezentowane przez zespół ze Strzelna.

VIII — w Myślenicach odbyła się impreza pn. „Pokaz ludowych natchnień”. W programie zorganizowano kiermasz sztuki ludowej pow. myślenickiego i zaprezentowano widowisko „Wesele Orawskie” w wykonaniu zespołu regionalnego z Zubrzyicy Górnej.

1.—2 IX — w Krynicy odbywał się „Festyn z Dziennikiem”, w czasie którego występowały zespoły ludowe: „Krakowiacy” i „Dolina Dunajca”, zorganizowano pokaz mody opartej na motywach regionalnych oraz kiermasz wyrobów ludowych z terenu Nowosądeckich. Otwarta została wystawa prac Nikifora.

*

2—9 IX — w Zakopanem odbywała się tradycyjna XII „Jesień Tatrzańska”. Zainaugurowana została zlotem zespołów górskich i widowiskiem „Witojcie”. Pierwsze dni poświęcono na zwiedzanie wystaw i pracowni artystów zakopiańskich. 4 IX rozpoczął się VI Międzynarodowy Festiwal Ziem Górskich. W południe barwnym korowodem przedelfowały przez Zakopane zespoły biorące udział w konkursie, następnie pod Dużą Krokwią dokonano ich prezentacji, a w godzinach popołudniowych odbywały się już pierwsze występy.

Tegoroczny Festiwal organizowany był pod hasłem „Od Kaukazu po Pireneje” i skład uczestników istotnie temu odpowiadał. Zgłosiły się bowiem zespoły z 13 krajów: Austrii, Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Hiszpanii, Jugosławii, NRD, NRF, Rumunii, Szwecji, Węgier, Włoch, Związku Radzieckiego. Z Polski wystąpiły zespoły: im. Klimka Bachledy i braci Maśniaków z Zakopanego, zespół im. Florka Skupnia z Białego Dunajca, „Limanowianie” z Limanowej, „Gronie” z Żywca i „Dolina Dunajca” z Biegonic, pow. Nowy Sącz.

Międzynarodowe jury, pod przewodnictwem prof. dr Józefa Burszty, oceniało występy w trzech kategoriach: zespołów autentycznych, artystycznie opracowanych i stylizowanych. W grupie zespołów autentycznych nagrody otrzymali: „Złote Ciupagi” — zespół „Daissoara” z Rumunii oraz zespół „Mistrzowie węgierskiej sztuki ludowej”, „Srebrne Ciupagi” — zespół braci Maśniaków z Zakopanego. W kategorii zespołów artystycznie opracowanych — „Złotą Ciupagę” otrzymał regionalny zespół im. Klimka Bachledy z Zakopanego, „Srebrną Ciupagę” — zespół „Dolina Dunajca” z Biegonic. W kategorii zespołów stylizowanych — laureatami zostali: Zespół Pieśni „Sredez” z Bułgarii, który otrzymał „Złotą Ciupagę” i zespół pieśni i tańca „Liptow” — „Srebrna Ciupaga”.

Ponadto przyznano po raz pierwszy w tym roku wyróżnienia — „Złote Liście Jesieni Tatrzańskiej”, które zdobyli w kat. I — zespół im. Florka Skupnia z Białego Dunajca i „Coros y danzas de Espana” z Hiszpanii. W kat. II — „Limanowianie” i „Gronie”, szwedzki zespół „Folkungagillet”, zespół regionalny z Velenije (Jugosławia), „Thueringer Folkloristen” z NRD oraz zespół „Macchiaghioli” z Korsyki (Francja). W kat. III — zespół Karaczajsko-czerskiego Obwodu Autonomicznego Rosyjskiej FSRR — „Adjuch”.

Nagrodę WKKFIT oraz „Gazety Krakowskiej” otrzymał zespół włoski „Gruppo Folkloristico del Pollino Castrovillari” z Kalabrii.

Wśród imprez towarzyszących szczególnym zainteresowaniem cieszył się na Festiwalu zorganizowany przez Cepelię kiermasz sztuki ludowej, w którym brało udział 50 twórców ludowych i 5 spółdzielni Cepelii krakowskiej.

W czasie trwania Festiwalu odbyła się konferencja CIOFF (Międzynarodowy Komitet Organizacyjny Festiwalu Folklorystycznych).

Festiwal zakończył się 9 IX wielkim koncertem galowym.

*

9 IX — w ramach Święta „Trybuny Ludu” w Warszawie odbyły się kiermasze sztuki ludowej, pokazy umiejętności ludowych artystów i występy kapel oraz ludowych zespołów pieśni i tańca.

*

15, 16 IX — w Nowej Słupi odbyło się uroczyste zakończenie dorocznych „Dymarek”, organizowanych przez Tow. Przyjaciół Górnicstwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego w Kielcach.

*

IX — odbywały się „Dni Ziemi Limanowskiej”, podczas których występowały zespoły regionalne. W izbach regionalnych w Jurkowie, Olśzówce, Laskowej i Słopnicach otwarto ekspozycję sztuki ludowej, a na rynku odbywał się jarmark regionalny.

*

IX — w skansenie w Bierkowicach odbyła się z okazji dożynek zorganizowana przez Muzeum impreza pn. „Zniwniak opolski”, podczas której zaprezentowano tradycyjne obrzędy opolskie, związane ze zbieraniem plonów. Na estradzie występowały zespoły ludowe, a w zajeździe GS oferowano tradycyjne regionalne potrawy.

Imprezę reżyserowała Małgorzata Panek, oprawę plastyczną projektował Ryszard Kowal.

*

IX — w ramach „Zabrzeńskiego Września—73” odbyły się kiermasze Cepelii z udziałem twórców ludowych i występy ludowych zespołów.

*

IX — w Chełmie Lubelskim odbyły się Dni Chełmskiej Kultury, zainaugurowane kiermaszem sztuki ludowej.

*

Konkursy i Wystawy

2 VII — w salach Muzeum Ruchu Rewolucyjnego w Białymstoku otwarta została, z okazji Dni Białoruskiej SRR, wystawa twórczości ludowej obwodu grodzieńskiego. Na otwarciu obecni byli: sekretarze KW PZPR — Władysław Juszkiewicz i Eugeniusz Złotorzyński, sekretarz Komitetu KPB w Grodnie — Aleksander Uljanowicz, kierownik Wydziału Kultury Obwodowego Komitetu Wykonawczego Rady Delegatów Ludu Pracującego w Grodnie — Aleksander Łyskow, przewodniczący PMRN w Białymstoku — Aleksander Czuz, dyrektor Domu Kultury w Grodnie — Marek Kopp oraz liczni przedstawiciele środowisk twórczych Białego-

stoku. Na wystawie zaprezentowano ok. 400 eksponatów z zakresu haftu, tkaniny, malarstwa, rzeźby, ceramiki, pokazano także wyroby ze słomy, wikliny i szkła. Wystawa obrazowała dorobek amatorów pozostających pod opieką grodzieńskiego Domu Twórczości Ludowej. Ekspozycję opracowali plastycy grodzieńscy — Włodzimierz Żygałow i Włodzimierz Tkaczewko.

*

14 VII — w WDK w Koszalinie otwarta została wystawa na której zaprezentowano dorobek „XI Wojewódzkiego Konkursu Twórczości Ludowej i Pamiątkarskiej”. W konkursie udział wzięło 59 osób, nadsyłając łącznie 902 prace z dziedzin: rzeźby, malarstwa na szkle, wycinanki, pisanki, zabawki.

Nagrody I otrzymali: w grupie twórców ludowych — Józef Pachnik, Eugeniusz Michalski i Wojciech Strahl. W grupie pamiątkarzy — Władysław Lachowicz ze Słupska, Barbara Sawicz z Koszalina i Zbigniew Waraszkiewicz z Darłowa.

Tę samą wystawę zaprezentowano później podczas „Dni Polskich” w Neubrandenburgu (NRD).

*

15—21 VII — w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu czynna była wystawa współczesnego garmcarstwa ludowego mieszkańców Dolnego Śląska, pochodzących z innych regionów Polski.

*

16 VII—26 VIII — w Muzeum Regionalnym w Pultusku czynna była pokonkursowa wystawa pn. „Sztuka Ludowa Puszczy Białej”. W konkursie, zorganizowanym przez Zarząd Pracy Kurpiowskiego Przemysłu Ludowego „Pniewo” udział wzięło 120 twórców ludowych, nadsyłając łącznie 500 prac z dziedziny rzeźby, tkactwa, haftu, ceramiki, pisankarstwa i wycinanki. Przyznano nagrody i wyróżnienia.

*

17—20 VII — w klubie czytelników MBP w Inowrocławiu czynna była wystawa wycinanek ludowych twórcy Bronisława Dudy z Chojnic.

*

18 VII — rozstrzygnięty został konkurs na sztukę ludową, zorganizowany przez Spółdzielnię Zrzeszenie Wytwórców Przemysłu Ludowego i Artystycznego „Milenium”. W konkursie uczestniczyło 43 osoby, nadsyłając łącznie 264 prac. Nagrodzono 24 autorów.

*

18 VII — w Gdańsku rozstrzygnięty został doroczny konkurs sztuki ludowej Pomorza Gdańskiego, zorganizowany przez Cepelię i WDK. W konkursie wzięło udział 103 twórców, (głównie z powiatów kaszubskich: kartuskiego, kościerskiego, wejherowskiego), nadsyłając łącznie 613 prac.

Jury pod przewodnictwem dr Longina Malickiego wyróżniło 66 artystów. Nagrody I otrzymali: w dziale ceramiki — Kazimierz Adamczyk z Chmielna, Bernard Król oraz Józef i Henryk Kazimierzakowie z Kartuz. W dziale plecionkar-

stwa — Albert Speise, z Motarzyna, Helena Knut i Anna Ostrowska oraz Bolesław Hinc z Wdzydz i Franciszek Ostrowski z Barkoczyna. W dziale rzeźby — Izajasz Rzepa z Redy, Stanisław Rekowski z Więcków, Leonard Meyer z Łapalic, Wilhelm Kujawski z Jasnej i Jan Gieldoń z Czarnej Wody. W dziale tkactwa — Anastazja Pstrąg z Łąskiego Pieca, Bronisława Radtke z Żelistrzewa oraz Ewa Lewko i Maria Obuchowska z Kwidzyna. W dziale haftu — Władysława Wiśniewska z Wdzydz, Ewa Wendt z Żukowa i Elżbieta Ebel z Wejherowa.

W innych dziedzinach nagród I nie przyznano. Prace nagrodzone i wyróżnione pokazano na wystawie sztuki ludowej Polski północnej w Dworze Artusa w Gdańsku.

19 VII — z okazji otwarcia w Nowym Sączu nowego punktu skupu prac twórców ludowych Spółdzielcze Zrzeszenie „Milenium” zorganizowało wystawę prac pokonkursowych sztuki ludowej sądeckich.

28 VII — w Toruniu rozstrzygnięty został ogólnopolski konkurs na rzeźbę ludową o tematyce kopernikańskiej, zorganizowany przez Muzeum Etnograficzne w Toruniu i Wydział Kultury i Sztuki PWRN w Bydgoszczy przy poparciu MKiS.

W konkursie uczestniczyło 220 rzeźbiarzy ludowych i amatorów z całego kraju, nadsyłając łącznie 572 prace — rzeźby i płaskorzeźby w różnych materiałach.

Jury pod przewodnictwem Aleksandra Jackowskiego przyznało nagrody ufundowane przez: MKiS, Wydział Kultury PWRN w Bydgoszczy, warszawską Cepelię i Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne.

Nagrody I otrzymali: Jan Krajewski i Stanisław Dużyński z Zawidza Kościelnego, pow. sierpecki, Stanisław Korpa z Rudy, pow. sieradzki, Stanisław Zagajewski z Włocławka oraz Janina Gozdecka z Odrowąża, pow. konecki. Nagrody II — Wincenty Krajewski z Zawidza Kościelnego, pow. sierpecki, Teodozjusz Butyniec z Otrębusów, pow. pruszkowski, Stanisław Seweryński z Odrowąża, pow. konecki, Jarosław Furgała z Wierzbna, pow. oławski, Władysława Prucnal z Medyni Głogowskiej, pow. łaniewski, Józef Kaczmarek z Chyczy, pow. włoszczowski, Ryszard Sęk z Budzisk, pow. łukowski oraz Jan Centkowski z Nieszawy, pow. Aleksandrów Kujawski.

Ponadto przyznano 14 nagród III oraz wyróżnienia, w tym 5 wyróżnień w kategorii twórców młodocianych (poniżej lat 20).

Prace wyróżnione w łącznej liczbie 211 zostały później zaprezentowane na wystawie otwartej 11 IX w toruńskim Muzeum Etnograficznym.

VII — w Muzeum Ziemi Mazowieckiej w Płocku otwarta została pokonkursowa wystawa artystycznego kowalstwa ludowego. Pokazano ok. 200 prac kowali z całego woj. warszawskiego.

VII — w Łowiczu czynna była pokonkursowa wystawa sztuki ludo-

wej pow. skierniewickiego, zorganizowana przez Muzeum w Łowiczu i Wydział Kultury PPRN w Skierniewicach. Na konkurs wpłynęło 131 prac 23 autorów, z czego 101 — z dziedziny haftu. Pozostałe ograniczały się niemal wyłącznie do tkaniny i wyćcinanki.

VII — w czasie trwających „Dni Morza” otwarto w Klubie Morskim w Gdyni wystawę twórczości amatorskiej „ludzi morza” — marynarzy, rybaków, portowców — pn. „Przeгляд—73”. Pokazano 432 prace 81 autorów z dziedziny rzeźby, malarstwa, grafiki, rysunku, metaloplastyki, pamiątkarstwa, modelarstwa, a także filmu, fotografii, publicystyki i prozy.

VII — w Muzeum Zamkowym w Będzinie czynna była wystawa sztuki ludowej zachodnich republik Związku Radzieckiego. Pokazano głównie ceramikę, tkaniny, makaty, hafty oraz kilimy.

VII — w Skoczowie rozstrzygnięty został konkurs na sztukę ludową Śląska Cieszyńskiego, zorganizowany przez Cepelię. W konkursie udział wzięło 32 osoby nadsyłając 68 prac.

VII — w Nowym Sączu otwarto wystawę prac nagrodzonych na konkursie na sztukę ludową ziemi sądeckiej. Jury pod przewodnictwem prof. dr Romana Reinfussa przyznało nagrody I (po 1500 zł) następującym twórcom: w kategorii haftu i krawiectwa — Franciszkowi Jancowi, w kategorii haftu — Annie Adamczyk, zdobnictwa i rekwizytów obrzędowych — Edwardowi Patli. Nagrody II otrzymali: Wojciech Aleksy, Dominik Konopka oraz 7-letni Alfred Niczolek — za rzeźby, oraz Józef Kolbusz i Ludwik Wilusz — garncarze.

VII — w Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce otwarta została pokonkursowa wystawa malarstwa na szkło. W konkursie uczestniczyło 40 artystów ludowych i amatorów z południowych powiatów woj. krakowskiego. Na wystawę wybrano 200 z nadesłanych obrazów.

11 VIII — w Dworze Artusa w Gdańsku otwarta została wielka wystawa Sztuki Ludowej Polski Północnej, na której zaprezentowano prace wyróżnione na konkursach, zorganizowanych w 4 województwach przez warszawską Cepelię, Zrzeszenie „Art-Region” w Sopocie oraz Wydział Kultury PWRN i WDK w Gdańsku, Olsztynie, Koszalinie i Szczecinie. Na konkurs wpłynęło ogółem 2 112 prac 360 autorów.

VIII — w Muzeum Tatrzańskim w Zakopanem czynna była wystawa ludowych obrazów na szkło Zofii Roj-Gąsienica oraz prac rzeźbiarza amatora Andrzeja Biernacka.

VIII — w PDK w Sejnach otwarto wystawę tkanin ludowych z terenu powiatu.

5 IX — w PDK w Łanucie otwarta została pokonkursowa wystawa ceramiki ludowej, zorganizowana przez Spółdzielnię „Przemysł Ludowy” w Leżajsku i PDK, pod patronatem warszawskiej Cepeli. Na wystawie pokazano prace kilkunastu garncarzy ludowych z Medyni Głogowskiej, Pogwizdowa, Zalesia i Łązka Ordynackiego.

6 XI — w KMPiK we Włocławku otwarta została wystawa rzeźb ceramicznych Stanisława Zagajewskiego. Otwarcie poprzedzone było prelekcją Aleksandra Jackowskiego.

Il. 2. Stanisław Zagajewski. Włocławek. *Sfinks*, biskwit, 6 × 955 cm,

9 IX — w Tomaszowie Maz. otwarto pokonkursową wystawę pn. „Sztuka ludowa powiatu rawskiego”, zorganizowaną z okazji obchodów 30-lecia PRL przez Muzeum.

9 IX — w bydgoskim Klubie Medyka zorganizowano imprezę ludową „Pałuki—73”, w ramach której otwarta została wystawa świątków ludowych ze zbiorów dr Andrzeja Hofmana ze Żnina. Odbywały się też występy zespołów ludowych i jarmark ludowych wyrobów.

10 IX — w salach wystaw czasowych Muzeum w Łowiczu otwarta została wystawa prac ludowej artystki Marianny Sut, zorganizowana z okazji 65-lecia jej pracy twórczej. Artystka otrzymała nagrodę jubileuszową Ministra Kultury i Sztuki.

16 IX — w opolskim WDK otwarta została wystawa malarstwa amatorów z terenu Opolszczyzny. Zaprezentowano ponad 100 prac ok. 50 autorów, wybranych na przeglądach powiatowych. Autorzy wyróżnionych prac otrzymali nagrody pieniężne.

20 IX — w Galerii Sztuki Ludowej „Folklor” w Białymstoku otwarta została wystawa tkaniny ludowej Scholastyki Krupowicz z Janowa. pow. sokólski.

*

21 IX — w Pałacu Kultury w Poznaniu otwarta została Ogólnopolska Wystawa Wojskowa Amatorskiej Twórczości Plastycznej. Otwarcia wystawy dokonał z-ca szefa GZP WP gen. bryg. Albin Żyto, w asyście dyrektora Pałacu mgr Jana Szajka, przedstawicieli ZO ZPOF, poszczególnych okręgów wojskowych oraz licznie przybyłych gości.

Z 1362 prac nadesłanych na wystawę zaprezentowano: 40 prac malarskich, 64 rzeźby, 2 tkaniny oraz 39 grafik, 2 zestawy ex-librisów i 35 plaketek ceramicznych, a także 40 prac malarskich dzieci.

Komisarzem wystawy był art. plast. Janusz Matysiak.

*

24 IX — w Sieradzu rozstrzygnięty został konkurs na współczesną sztukę ludową ziemi łódzkiej, zorganizowany z okazji 30-lecia PRL przez Muzeum i Wydział Kultury PPRN w Sieradzu. W konkursie udział wzięło 55 osób z 32 miejscowości z pow. sieradzkiego i łaskiego. Nagrody MKiS, Wydziału Kultury PPRN w Sieradzu i Łasku oraz Cepelii otrzymali: Szczepan Mucha, w. Szale, Jadwiga Grała z Burzenina, Józefa Chaładaj z Monic, Władysława Dobroszewska i Anna Kruszek z Róży, Rozalia Masińska z Lidzania, Maria Pawlak z Sieradza, Stanisław Korpa z Rudy, Józefa Dominiak z Bogumiłowa, Maria Wojciechowska z Chojna, Maria Balcerzak z Woli Bałuckiej, Czesław Czekalik ze wsi Stoczki.

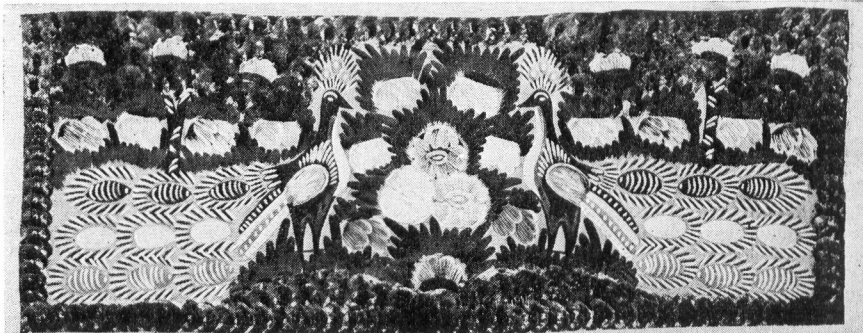
Ponadto przyznano 15 wyróżnień.

*

26 IX — w Starej Kordegardzie w Łazienkach warszawskich otwarta została wystawa ludowej malowanki, na której pokazano prace wyróżnione w konkursie zorganizowanym przez Cepelię z inicjatywy warszawskiego Spółdzielczego Zrzeszenia Wytwórczego Przemysłu Ludowego i Artystycznego. Celem konkursu było zapoznanie się ze stanem współczesnego malarstwa ludowego i zaktywizowanie ludowych malarzy.

Nagrodę specjalną MKiS — otrzymała Weronika Ratyna z Tomaszowa Lub. Nagrody I — Seweryn Odrzywolski z Krasnegostawu, Julian Bajkiewicz z Chelma Lub. Nagrody II — Paweł Krzak z Czarne Stoku, Wanda Tyszko z pow. biłgorajskiego, Maria Grabowska z Pławy, pow. Kraśnik, Genowefa Zatrzyba, Wiesława Wyrąbek i Danuta Śniadała z Ostrołęki.

Ponadto przyznano nagrody III i wyróżnienia.

3

4

Il. 3. Genowefa Zatrzyb, Ostrołęka: Makatka, ol/pl. 66 × 168 cm. Il. 4. Weronika Ratyna. Tomaszów Lub.: Zabawa weselna, ol/pl. 95 × 145 cm.

*

26 IX — w Łęczycy został rozstrzygnięty konkurs pn. „Współczesna sztuka ludowa ziemi łódzkiej”. W konkursie uczestniczyło 27 twórców z 20 miejscowości pow. łęczyckiego. Ogółem wpłynęło 486 prac, w tym: 145 rzeźb, 18 tkanin, 32 plecionki, 9 pajaków, 256 wycinanek i 36 drobnych obiektów.

Organizatorem konkursu było Muzeum w Łęczycy. Nagrody ufundowane przez MKiS, CPLiA, Wydział Oświaty i Wydział Kultury w Łęczycy oraz Muzeum w Łęczycy — otrzymali: nagrody I — Maria Plichta ze Świnic, Aleksy Wawrzyniak z Podgórzy, Maria Słomeczyńska z Gołocic. Nagrody II — Ewa Zdulska z Piątek, Franciszka Pabianczyk z Krzepocin. Ponadto przyznano nagrody III i wyróżnienia.

*

IX — w Klubie „Ruchu” w Kielcach czynna była wystawa rzeźb młodego twórcy ludowego Bogdana Porzucka z Lasicy k. Zajączkowa.

*

IX — w świetlicy „Pieniny” w Krościenku czynna była wystawa malarstwa i rzeźb, zorganizowana, podobnie jak w roku ubiegłym, przez grupę pienięskich twórców ludowych.

*

IX — w Świetlicy Związku Podhalan „Śwarna” w Zakopanem czynna była wystawa obrazów na szkle Zdzisława Walczaka.

Polska sztuka ludowa za granicą

IX — w siedzibie Polskiego Ośrodka Informacji i Kultury w Berlinie otwarto wystawę prac krakowskiej Spółdzielni Pracy Przemysłu Ludowego i Artystycznego im. St. Wyspiańskiego. Zaprezentowano wyroby o wzorach opartych na folklorze Ziemi Krakowskiej: kilimy, gobeliny, haftowane stroje ludowe, pantofle, futrzaki i lalki regionalne.

Wystawę otwierano przy dźwiękach hejnału mariackiego, a słynny lajkonik krakowski, któremu przygrywała kapela „Młoskotów”, harcował po ulicach Berlina.

*

Przebywająca w Polsce ekipa kanadyjskich filmowców, pod kierownictwem reżysera Donalda Winklera, nakręciła w Zaliptu i Bukwinie Tatrz. szereg sekwencji do filmu realizowanego z okazji Kongresu Światowej Rady Rękodziela Artystycznego, który odbędzie się w roku przyszłym w Kanadzie.

Kronikę opracowała
Jadwiga Jarnuszkiewicz